

Міністерство освіти і науки України

Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна

Кафедра методики та практики викладання іноземної мови

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Проректор з науково-педагогічної
роботи
Олександр ГОЛОВКО

« ____ » _____ 2022 р

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Теорія мовної комунікації

(назва навчальної дисципліни)

рівень вищої освіти другий (магістерський)

галузь знань 03 Гуманітарні науки

спеціальність 035 філологія

освітня програма Англійська мова та література і переклад, Німецька мова та література і переклад, Французька мова та література і переклад, Переклад (іспанська мова), Переклад (китайська мова)

спеціалізація 035.041 Германські мови та літератури (переклад включно), перша - англійська, 035.043 Германські мови та літератури (переклад включно), перша - німецька, 035.055 Романські мови та літератури (переклад включно), перша - французька, 035.051 Романські мови та літератури (переклад включно), перша - іспанська, 035.065 Східні мови та літератури (переклад включно), перша - китайська

вид дисципліни за вибором

факультет іноземних мов

2022 / 2023 навчальний рік

Програму рекомендовано до затвердження вченою радою факультету іноземних мов

“26” серпня 2022 року, протокол № 8

РОЗРОБНИКИ ПРОГРАМИ: Олена ЯЗЛОВИЦЬКА, кандидат філологічних наук, доцент кафедри методики та практики викладання іноземної мови.

Програму схвалено на засіданні кафедри методики та практики викладання іноземної мови

Протокол від “26” серпня 2022 року № 10

Завідувач кафедри методики та практики викладання іноземної мови

_____ Анастасія ПТУШКА
(підпис) (прізвище та ініціали)

Програму погоджено з гарантами освітніх (професійної/наукової) програм (керівниками проектних груп) Англійська мова та література і переклад, Німецька мова та література і переклад, Французька мова та література і переклад, Переклад (іспанська мова), Переклад (китайська мова)

Гарант освітньої (професійної/наукової) програми (керівник проектної групи) Англійська мова та література і переклад

_____ Олександр РЕБРІЙ
(підпис) (прізвище та ініціали)

Гарант освітньої (професійної/наукової) програми (керівник проектної групи) Німецька мова та література і переклад

_____ Лілія БЕЗУГЛА
(підпис) (прізвище та ініціали)

Гарант освітньої (професійної/наукової) програми (керівник проектної групи) Французька мова та література і переклад

_____ Олена ТАРАСОВА
(підпис) (прізвище та ініціали)

Гарант освітньої (професійної/наукової) програми (керівник проектної групи) Переклад (іспанська мова)

_____ Ігор ОРЖИЦЬКИЙ
(підпис) (прізвище та ініціали)

Гарант освітньої (професійної/наукової) програми (керівник проектної групи) Переклад (китайська мова)

_____ СВІТЛАНА ВІРОТЧЕНКО
(підпис) (прізвище та ініціали)

Програму погоджено науково-методичною комісією факультету іноземних мов

Протокол від “26” серпня 2022 року № 5

Голова науково-методичної комісії факультету іноземних мов

_____ Анна КОТОВА
(підпис) (прізвище та ініціали)

ВСТУП

Програма навчальної дисципліни «Теорія мовної комунікації» складена відповідно до освітньо-професійної (освітньо-наукової) програм Англійська мова та література і переклад, Німецька мова та література і переклад, Французька мова та література і переклад, Переклад (іспанська мова), Переклад (китайська мова) підготовки другого (магістерського) рівня зі спеціальності 035 Філологія, спеціалізації 035.041 Германські мови та літератури (переклад включно), перша - англійська, 035.043 Германські мови та літератури (переклад включно), перша - німецька, 035.055 Романські мови та літератури (переклад включно), перша - французька, 035.051 Романські мови та літератури (переклад включно), перша - іспанська, 035.065 Східні мови та літератури (переклад включно), перша - китайська

1. Опис навчальної дисципліни

1.1. Мета викладання навчальної дисципліни: ознайомлення студентів з природою, структурою та типологією комунікації, провідними досягненнями теорії мовної комунікації, формування необхідної лінгвістичної бази знань методів дослідження мовного спілкування для подальшої дослідницької роботи фахівців у сфері мовленнєвої комунікації.

1.2. Основні завдання вивчення дисципліни:

Формування наступних загальних компетентностей:

ЗК1. Здатність спілкуватися українською мовою усно та письмово.

ЗК2. Здатність бути критичним і самокритичним.

ЗК6. Здатність спілкуватися та англійською мовами у професійній діяльності.

ЗК7. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК8. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.

ЗК9. Здатність до адаптації та дій в новій ситуації.

ЗК10. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня.

ЗК11. Здатність проведення досліджень на належному рівні.

ЗК12. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

Формування наступних фахових компетентностей:

ФК1. Здатність критично осмислювати історичні надбання та новітні досягнення в галузі лінгвістики, літературознавства, перекладознавства.

ФК2. Здатність вільно орієнтуватися в сучасних лінгвістичних, літературознавчих, перекладознавчих концепціях.

ФК9. Здатність презентувати результати своїх досліджень чи інноваційних розробок професійній спільноті, захищати інтелектуальну власність на результати своїх досліджень та інновацій.

ФК10. Здатність застосовувати поглиблені знання з романської філології (перекладу включно) для вирішення професійних завдань.

ФК11. Здатність опрацьовувати фахову літературу англійською та українською мовами.

ФК12. Вільно користуватися спеціальною термінологією в галузі філології (перекладу включно).

ФК13. Володіння експресивними, емоційними, логічними засобами мови та здатність спрямовувати їх для досягнення запланованого прагматичного результату.

ФК14. Знання загальноприйнятих норм поведінки і моралі у міжособистісних та професійних стосунках і створення умов для їх дотримання.

ФК15. Здатність компетентно брати участь у наукових заходах різних рівнів.

1.3. Кількість кредитів 6

1.4. Загальна кількість годин 180

1.5. Характеристика навчальної дисципліни
За вибором
Заочна (дистанційна) форма навчання
Рік підготовки
2-й
Семестр
3-й
Лекції
8 год.
Практичні, семінарські заняття
2 год.
Лабораторні заняття
0 год.
Самостійна робота
170 год.
у тому числі індивідуальні завдання
0 год.

1.6. Заплановані результати навчання

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти мають досягти наступних результатів.

ПРН1. Оцінювати власну навчальну та науково-професійну діяльність, будувати і втілювати ефективну стратегію саморозвитку та професійного самовдосконалення.

ПРН2. Упевнено володіти англійською та українською мовами для реалізації усної та письмової комунікації, зокрема в ситуаціях професійного й наукового спілкування; презентувати результати досліджень англійською та українською мовами.

ПРН4. Оцінювати й критично аналізувати соціально, особистісно та професійно значущі проблеми і пропонувати шляхи їх вирішення у складних і непередбачуваних умовах, що потребує застосування нових підходів та прогнозування.

ПРН5. Знаходити оптимальні шляхи ефективної взаємодії у професійному колективі та з представниками інших професійних груп різного рівня.

ПРН6. Застосовувати знання про експресивні, емоційні, логічні засоби мови та техніку мовлення для досягнення запланованого прагматичного результату й організації успішної комунікації.

ПРН17. Планувати, організовувати, здійснювати і презентувати дослідження та/або інноваційні розробки в галузі філології та перекладу.

2. Тематичний план навчальної дисципліни

Розділ 1 (теми у розділі відповідають темам лекційних занять).

Тема 1. Теорія мовної комунікації як наука та навчальна дисципліна. Базові моделі комунікації, її сутність та типи.

Тема 2. Комунікація як мовленнєва діяльність. Мова, мовлення та мовленнєва діяльність. Сутність та структура мовленнєвого акту.

Тема 3. Ознаки і чинники ефективної мовної комунікації. Комунікативна компетенція та механізми мовленнєвого впливу.

Тема 4. Ознаки та причини неуспішної мовної комунікації. Типологія комунікативних невдач.

Тема 5. Особливості мовної комунікації у соціо-культурному аспекті.

3. Структура навчальної дисципліни

Назви розділів	Кількість годин					
	Заочна (дистанційна) форма навчання					
	усього	у тому числі				
л		п	лаб.	інд.	с. р.	
1	8	9	10	11	12	13
Розділ 1.						
Разом за розділом 1	180	8	2			170
Усього годин	180	8	2			170

4. Теми семінарських (практичних, лабораторних) занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Тема 5. Особливості мовної комунікації у соціо-культурному аспекті. <ul style="list-style-type: none"> • Гендерні особливості мовної комунікації. • Міжкультурна комунікація • Комунікативна поведінка та її види. • Комунікативні норми. • Мовленнєвий етикет. 	2
	Разом	2

5. Завдання для самостійної роботи

№ з/п	Види, зміст самостійної роботи	Кількість годин
1	Підготовка до лекцій, написання конспекту, вивчення теоретичного матеріалу. Робота з теоретичною літературою задля підготовки презентації та складання заліку.	170
	Разом	170

6. Індивідуальні завдання

Не передбачено робочим навчальним планом

7. Методи навчання

- Словесні методи: розповідь, бесіда, лекція.
- Наочні методи: презентація, демонстрація, ілюстрація.
- Практичні методи: складання конспектів, рефератів, доповідей.
- Організація самостійного пошуку студентів.
- Робота з аудіо та відеоматеріалом.

8. Методи контролю

1. Метод усного контролю: фронтальне та індивідуальне опитування протягом заняття.
2. Метод самоконтролю.
3. Метод письмового контролю.

9. Схема нарахування балів

Приклад для підсумкового семестрового контролю при проведенні семестрового екзамену

Поточний контроль, самостійна робота, індивідуальні завдання				Залік	Сума
Розділ 1	Контрольна робота, передбачена навчальним планом	Індивідуальне завдання	Разом		
20	Не передбачено робочим навчальним планом	Не передбачено робочим навчальним планом	20	80	100

Критерії оцінювання навчальних досягнень

Поточна аудиторна робота:

Презентація Power Point 20 балів, що відповідає темам практичного заняття. Обсяг до 7 слайдів. Час виступу до 5 хвилин.

Залік: 80 балів (тест на множинний вибір - 20 питань по 3 бали за правильну відповідь, письмова відповідь на відкриті питання - 4 питання по 5 балів за правильну відповідь)

Критерії оцінювання презентації Power Point

№	Критерій (максимальна кількість балів – 20)	Макс. к-ть балів	Отри- мано балів
Зміст роботи			
1.	Структура	<ul style="list-style-type: none"> - Матеріал викладено логічно, чітко та послідовно, презентація викликає інтерес до теми дослідження, не містить орфографічних та технічних помилок, наявні вступ, основна частина, висновки 4 - Презентація має вступ та висновки, але викладений матеріал не є послідовним та логічним, містить деякі орфографічні помилки 2 - Презентація не дає чіткого розуміння теми та мети дослідження, присутні значні орфографічні та технічні помилки 0 	
2.	Повнота розкриття теми	<ul style="list-style-type: none"> -Тема розкрита повністю 4 -Тема розкрита частково 2 -Тема не розкрита 0 	
3.	Висновки	<ul style="list-style-type: none"> - Результати дослідження узагальнюють викладений матеріал, є логічними та узгодженими з метою дослідження 4 - Деякі висновки є нелогічними та необґрунтованими 2 - Висновки не є логічними та обґрунтованими 0 	
Захист роботи			
1.	Якість доповіді	<ul style="list-style-type: none"> - Дотримання норм культури мовлення; мова є ясною, чіткою та зрозумілою, висловлення переконливими 4 - Дотримання норм культури мовлення, але присутні не чіткі та не зрозумілі висловлення 2 - Норми культури мовлення не дотримані, висловлювання не є зрозумілими 0 	
2.	Дотримання регламенту часу (презентація Power Point 5-7 слайдів, доповідь до 5 хвилин)	<ul style="list-style-type: none"> - Доповідь відповідає умовам 4 - Доповідь не відповідає умовам 0 	

Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності протягом семестру	Оцінка
	для дворівневої шкали оцінювання
90 – 100	зараховано
70-89	
50-69	
1-49	не зараховано

10. Рекомендована література

1. Бацевич Ф. С. Основи комунікативної лінгвістики: підручник. Київ, 2009. 344 с.
2. Косенко Ю.В. Основи теорії мовної комунікації: навчальний посібник. Суми, 2011. 282 с.
3. Селіванова О. О. Основи теорії мовної комунікації: підручник. Черкаси, 2011. 350 с.
4. Семенюк О., Паращук В. Основи теорії мовної комунікації. Київ, 2010. 240 с.
5. Шевченко І. С. Вступ до теорії мовної комунікації: навчальний посібник. Рекомендовано МОН України. Харків, 2007. 168 с.
6. Яшенкова О.В. Основи теорії мовної комунікації: навчальний посібник. Київ, 2010. 304 с.
7. Petrick, J., Anker, A. Communication Theory. Wikibooks contributors. URL: http://en.wikibooks.org/wiki/Communication_Theory. Каплінський В. В. 100 складних ситуацій на уроках та поза уроками: шукаємо рішення. Навчальний посібник для майбутніх учителів. Вінниця, 2015. 80 с.